

Az európai szociálpártner-szervezetek reprezentativitása: Audiovizuális ágazat

Összefoglaló

Bevezetés

E tanulmány az audiovizuális ágazatban folyó szociális párbeszéd ösztönzéséhez szükséges információkat ismerteti. Az Európai Munkaügyi Kapcsolatok Megfigyelőközpontja (EIRO) által az Európai Bizottság felkérésére a reprezentativitás témakörében készített tanulmányorozat célja, hogy feltérképezze azokat a reprezentatív szociálpártner-szövetségeket, amelyekkel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) rendelkezései értelmében konzultációt kell folytatni. A tanulmány az audiovizuális ágazat érintett nemzeti szociálpártner-szervezeteit felülről lefelé haladó (az európai tagszervezetek tagjainak felsorolása), illetve letről felfelé építkező módszerrel keresi meg, az Európai Munkakapcsolati Figyelő (EIRO) nemzeti kapcsolattartói segítségével.

Az európai szociális párbeszéd hatékonysága az ágazat releváns tagállami szereplőinek reprezentativitásától függ, ugyanis az európai szociális párbeszédben csak kellőképpen reprezentatív szövetségek vehetnek részt.

Egy tagállami szövetség akkor tekinthető releváns ágazati érdekszövetségnek, ha megfelel a következő kritériumoknak:

- a szövetség szakterülete az adott ágazathoz kapcsolódik;
- a szövetség rendszeresen részt vesz az ágazati szintű kollektív tárgyalásokban, és/vagy tagja valamely releváns európai érdekszövetségnek.

Egy európai szövetséget akkor tekintünk releváns ágazati érdekszövetségnek, ha szerepel a Bizottság által összeállított, azokat az érdekszervezeteket felsoroló listán, amelyekkel az EUMSZ 154. cikke szerint az adott ágazat nevében konzultációt folytatnak, és/vagy részt vesz az ágazati európai szociális párbeszédben és/vagy konzultációt kért a 154. cikk szerint.

Az ágazat meghatározása

Ebben a tanulmányban az audiovizuális ágazatot az „uniós gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere” (NACE Rev. 2) szerint definiáljuk

annak érdekében, hogy a megállapítások az egyes országok között összehasonlíthatók legyenek. Ez az ágazat konkrétan a NACE Rev. 2 J.59-es (film, video, televízióműsor gyártása, hangfelvétel-kiadás) és J.60-as (műsor-összeállítás, műsorszolgáltatás) kódja alatt szerepel.

A több országban elsősorban a közszolgálati műsorszolgáltatást biztosító vállalatokon alapuló audiovizuális ágazat sajátos körülményei miatt az a döntés született, hogy a tanulmányban a közszolgálati műsorszolgáltatókat szerepeltetni kell a munkáltatói szervezetek között. Néhány egyéni magánvállalkozás, amely tagja valamely „ágazati” európai szövetségnek, az ágazatban való fontossága miatt szerepel.

Gazdasági háttér

A foglalkoztatás jellemzői

Az Eurostat munkaerő-felmérése (LFS) alapján az ágazat 2012 második negyedévében az EU-27 területén több mint 760 000 embert foglalkoztatott. A munkavállalók nagyjából 60%-a férfi, 52% rendelkezik felsőfokú végzettséggel (szemben az összes uniós munkavállaló 29%-ával) és 21% dolgozik ideiglenes szerződéssel (szemben az összes uniós munkavállaló 12%-ával). Az ágazatot a kis- és középvállalkozások uralják, és jellemző vonás még az önfoglalkoztatás, a részmunkaidős munkavégzés, az atipikus munka és az antiszociális munkaidő nagyarányú előfordulása.

A közelmúlt fejleményei

Az Eurostat adatai szerint az EU-27 területén az audiovizuális ágazat foglalkoztatásának szintjét nem érintette súlyosan a gazdasági recesszió, és a foglalkoztatás növekedése összességében relatíve stabil volt. Alágazati és országos szinten azonban jelentős különbségek vannak. Miközben a műsor-összeállításban és műsorszolgáltatásban a válság 2009-es kezdetekor nagymértékben növekedett a foglalkoztatás, a gyártási ágazatban már folyamatban volt a foglalkoztatás csökkentése. Amikor viszont ez utóbbi területen újra emelkedni kezdett a foglalkoztatás szintje, a műsor-összeállítási ágazat foglalkoztatását ez hátrányosan érintette.

Nemzeti szintű érdekképviselő

Szakszervezetek

Összesen 169 ágazati szakszervezet teljesíti a reprezentativitást vizsgáló tanulmányban meghatározott követelményeket, ami egy pluralista rendszert tükröz. Mind a 27 országban működik legalább két ágazati szakszervezet vagy munkavállalói szervezet, de az országok túlnyomó többségében négy vagy még több van. Kivételnek számít Franciaország, ahonnan 21 szervezet szerepelt a tanulmányban, emiatt a francia hatóságok arra kérték a szociális partnereket, hogy tisztázzák és egyszerűsítsék a kollektív tárgyalási rendszerüket.

A munkavállalói szervezetek mérete nagyon változó: a kétmilliót meghaladó taglétszám (a németországi ver.di esetében, bár nem kizárólag ebből az ágazatból) ugyanúgy előfordul közöttük, mint a néhány tucat fős. Ezek a jelentős eltérések nem azt tükrözik, hogy a szakszervezetek mennyire vonzóak a leendő tagok számára, hanem inkább a gazdaság méretében és a tagsági kör átfogó jellegében jelentkező különbségekről árulkodnak.

Munkáltatói szervezetek

Összesen 148 ágazati munkáltatói szervezet teljesítette a tanulmány kritériumait, és ebben az összesítésben 47 közszolgálati műszolgáltató is benne volt. Négy országban (Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország és Litvánia) egyedül a közszolgálati műszolgáltató vállalat szerepelt a szervezetek között, és nem sikerült több olyan ágazati munkáltatói szervezetet találni, amely a tanulmány hatókörébe tartozna.

Abból a 26 országból, ahonnan az ágazati szervezeti összképről információt közöltek, csak egy van, ahol egyetlen szervezet működik (Málta). Ebből látható, hogy a munkavállalói és a munkáltatói oldalon egyaránt a pluralista szervezeti rendszerek a jellemzőek, bár az előbbiben ez nagyobb mértékben érvényesül, mint az utóbbiban.

Kollektív tárgyalások

A kollektív tárgyalások lefedettsége az elemzett országok többségében nagyon polarizált és gyenge. A kollektív tárgyalások lefedettsége az adatokkal rendelkező országok körülbelül egynegyedében (zömében azokban, ahol a tárgyalások több munkáltató részvételével zajlanak) nagy volt, ezzel szemben a vizsgált országok legalább felében nagyon alacsony lefedettséget lehetett megfigyelni. A nagy lefedettségű országok főként a skandináv országok (Dánia, Svédország), valamint Ausztria, Belgium, Franciaország és Olaszország.

Bizonyos arányban az ipar mindkét oldalán vannak olyan tagszervezetek, amelyek nem vesznek részt kollektív tárgyalásokban. A munkavállalói oldalon változó ez az arány: az EURO-MEI esetében egyötöd, az EuroFia és a FIM esetében egynegyed, az EFJ esetében az egyharmadot is eléri. Ami a munkáltatói oldalt illeti, az AER tagszervezeteinek kétharmada, az FIAPF szervezeteinek fele nem vesz részt a kollektív tárgyalásokban.

Európai szintű érdekképviselő

Az audiovizuális ágazatból a munkavállalókat képviselő EURO-MEI, EFJ, EuroFIA, valamint a munkáltatókat képviselő EBU, CEPI, AER és FIAPF azok az Európai Bizottság listáján szociálispartner-szervezetként szereplő szervezetek, amelyekkel az EUMSZ 154. cikke értelmében konzultációt kell folytatni.

Ami a munkavállalói szervezeteket illeti, az EURO-MEI-nek a vizsgált 27 országban 45 közvetlen tagszervezete van, ebből 40 vesz részt kollektív tárgyalásokban; az EFJ-nek 39 közvetlen tagszervezete van, ebből 23 vesz részt kollektív tárgyalásokban; az EuroFIA-nak 32 közvetlen tagszervezete van, ebből 24 vesz részt kollektív tárgyalásokban; az FIM-nek pedig 26 közvetlen tagszervezete van, ebből 20 vesz részt kollektív tárgyalásokban.

A munkáltatói szervezetek közül az EBU-nak a vizsgált 27 országban 46 közvetlen tagszervezete van, ebből 44 vesz részt kollektív tárgyalásokban; a CEPI-nek 15 közvetlen tagszervezete van, ebből 10 vesz részt kollektív tárgyalásokban; az AER-nek kilenc közvetlen tagszervezete van, ebből három vesz részt kollektív tárgyalásokban; az FIAPF-nek pedig 10 közvetlen tagszervezete van, ebből öt vesz részt kollektív tárgyalásokban.

Az EU különböző részein működő ágazati munkáltatói szervezetek jelentős része az ebben a tanulmányban vizsgált európai érdekszövetségek egyikének sem tagja.

Következtetések

Az EU 27 országában működő audiovizuális ágazat fentről lefelé haladó és lentől felfelé építkező módszeren alapuló elemzése az azt mutatják, hogy az audiovizuális ágazatban a munkavállalói oldalon az EURO-MEI, az EFJ, az EuroFIA és a FIM, a munkáltatói oldalon pedig az EBU, a CEPI, az AER és az FIAPF a munkavállalók és a munkáltatók legjelentősebb uniós szintű képviselői.

További információ

A „Representativeness of the European social partner organisations: Audiovisual sector” (Az európai szociálispartner-szervezetek reprezentativitása: Audiovizuális ágazat) című jelentés teljes szövege a <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1202044s/index.htm> weboldalon érhető el

További információért forduljon Camilla Galli da Bino kutatási információkért felelős tisztviselőhöz a gdb@eurofound.europa.eu címen.